

Mojžíšek Lubomír; Štejgerle, Ladislav

Z činnosti katedry psychologie a pedagogiky od poloviny r. 1959 do konce r. 1960 : II. Pedagogika

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. B, Řada filozofická.
1961, vol. 10, iss. B8, pp. 141-142

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/106185>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Prof. dr. V. Chmelař napsal pro Naučný slovník ČSAV 83 psychologických hesel a pro oponentská řízení napsal 6 oponentských posudků. Je vědeckým redaktorem psychologického slovníku, který má vyjít v nakladatelství ČSAV.

Počet pracovníků psychologického ústavu zůstává týž jako před půl druhým rokem, přestože došlo k personálním změnám. Od 1. VII. 1960 nastoupil na ústavě místo asistenta promovany psycholog Josef Sindelář, který převzal po Vladimíru Smékalovi funkci tajemníka katedry psychologie a pedagogiky. Dne 23. VIII. 1960 však odešla do invalidního důchodu doc. dr. Ludmila Kolářiková, takže k plnění všech nařtnutých úkolů má psychologický ústav jen 1 profesora (V. Chmelař), 2 odborné asistenty (Jiří Sedlák, Boleslav Bárta), 2 asistenty (Vladimír Smékal, Josef Sindelář), 1 odborného instruktora (Jaroslav Antl). K plnění administrativních prací má psychologický ústav $\frac{1}{4}$ úvazku sekretářky (Z. Perníčková).

Boleslav Bárta, Vladimír Smékal

II. Pedagogika

Členové pedagogického semináře obstarávali výuku pedagogiky u posluchačů filosofické a přírodovědecké fakulty; v současné době je to asi 500 posluchačů řádných (z toho přes 300 na přírodovědecké fakultě) a kolo 60 posluchačů studujících při zaměstnání. V roce 1960 až 1961 bylo zahájeno odborné studium pedagogiky (diplomní předmět) v kombinaci s češtinou, a to jako studium dálkové při zaměstnání. V prvním ročníku tohoto studia je zapsáno 18 posluchačů.

Pracovníci pedagogického semináře se významně podíleli s pracovníky psychologického ústavu na organizování spojení výuky posluchačů s výrobní prací ve třech brněnských závodech (Královopolská strojírna, Vlněna, Mosilana) a nadále přispívají k prohloubení a rozvíjení tohoto spojení. Zejména k tomu využívají zpracovaných zkušeností a pozorování z prvního roku uskutečňování výrobní práce posluchačů.

Také účast pracovníků pedagogického semináře na přestavbě studia je možno hodnotit jako významnou. Odb. asist. dr. Vl. Jíva je členem komise pro otázky přestavby studia a odb. asist. dr. L. Štejerle pracuje na těchto problémech ve školské komisi ROH. V současné době spolupracuje seminář s katedrou pedagogiky na filosofické fakultě KU v Praze na vypracování nových osnov studia pedagogiky na filosofických fakultách. Realizaci nového pojetí a přestavby studia značně podporovalo navázání užší spolupráce v otázkách pedagogických a zejména didaktických s ostatními vysokými školami v Brně (přírodovědecká fakulta, vysoká škola zemědělská, pedagogický institut aj.). Závažný příspěvek ke zkvalitnění přípravy posluchačů pro výkon učitelského povolání je nutno spatřovat i v prohloubení pedagogické práce posluchačů na školách, jejíž organizace byla postavena na nový základ, a to ve spolupráci s učiteli metodik jednotlivých oborů; ve výuce (v přednáškách a seminářích) jsou stále více uplatňovány progresivnější a názornější metody práce v rozsahu, jak se daří vybavovat seminář nejnovějšími učebními pomůckami.

Pedagogický seminář podstatně přispívá také k prohloubení mimoškolní výchovné práce s posluchači; odb. asist. dr. L. Štejerle je předsedou kolejni komise rektora, odb. asist. dr. L. Monatová předsedkyní kolejni komise fakulty a všichni členové semináře plní i funkci výchovných pracovníků v jednotlivých kolejích.

Pracovníci pedagogického semináře se podílejí rovněž na řešení některých témat a problémů vědeckého úkolu č. XIV stát. plánu výzkumu a konají vědecko-výzkumné práce zorními podle svého osobního odborného zaměření.

Odb. asist. dr. Vl. Jíva se zabývá především teorií estetické výchovy ve školách i v mimoškolních výchovných zařízeních, zejména metodikou hudební výchovy na mateřských školách (výsledky uveřejnil v článkách v odborném tisku a v učebnici metodiky, která je v tisku), principem názornosti v estetické výchově (přípravovaná větší práce) a poslechem hudby jako prostředkem hudební výchovy. Obírá se také dějinami pedagogiky a pracoval též na osnovách hudební výchovy pro všeobecně vzdělávací školy.

Odb. asist. dr. L. Mojžíšek se stal pracovníkem semináře v říjnu 1959. Studuje zejména otázky pracovní výchovy a řeší některé problémy polytechnického vzdělání a pracovní výchovy na všeobecně vzdělávacích školách i v mimotřídní a mimoškolní výchově. Zkoumá současně metodu instruktáže v pracovním vyučování a jiné problémy v oblasti didaktiky těchto učebních předmětů. Dále se zaměřuje na problematiku užití audiovizuálních pomůček ve vyučování.

Odb. asist. dr. L. Monatová zaměřuje svou práci k otázkám rozumové výchovy na ma-

teřských školách se zvláštním zřetelem k významu hry v předškolním věku. Provádí zejména výzkum geneze některých představ a pojmů, jejichž zvládnutí je požadavkem osnov pro mateřské a všeobecně vzdělávací školy, a výzkum metod, založených na principu názornosti. Kromě toho se zabývá některými otázkami dětské defektologie, např. specifickými psychologickými změnami při některých onemocněních, činnostní terapii tělesně vadných a možnostmi jejich pracovního zařazení.

Odb. asist. dr. L. Stejgerle je pracovníkem pedagogického semináře od května 1960. Zabývá se některými otázkami základů pedagogiky, metodologie mimoškolní (především internální) výchovy, studia pracujících a řeší otázky orientace výchovy k povolání. Pracuje dále na systému speciální pedagogiky a na řešení otázek z oboru defektologie, zejména logopedie. Je členem komise pro učební plán a osnovy studia defektologie.

Koncem roku 1960 odešel ze semináře dr. S. Rýšánek, který se věnoval zejména dlouhodobému výzkumu vývoje pojmů a slovní zásoby jedince i kolektivů a sledoval hodnocení učební látky z genetického zřetele se zvláštním zaměřením na vytváření vědeckého světového názoru.

Redakční a publikační činnost členů pedagogického semináře:

a) Odb. asist. dr. L. Mojžíšek je členem red. rady časopisu *Výroba a škola*, odb. asist. dr. Vl. Jůva členem redakce čas. *Estetická výchova* a kromě toho všichni pracovníci semináře jsou stálými spolupracovníky redakcí řady odborných pedagogických časopisů.

b) Z prací členů pedagogického semináře bylo publikováno: 2 učebnice pro spec. školy, 2 skripta, 1 metodická kniha, 23 statí a článků, 7 recenzí a referátů a dalších 12 prací je v tisku.

Velmi rozsáhlá byla popularizační, osvětová a jiná veřejná činnost pracovníků pedagogického semináře. Všichni pracují v lektorských skupinách stranických, jako lektori nebo i funkcionáři Čs. společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí, dva jsou členy Čs. psychologické společnosti, odb. asist. dr. L. Stejgerle je vedoucím lektorské skupiny pro otázky výchovné práce s mládeží při KOR v Brně atd. V těchto funkcích a v rámci spolupráce s podniky a závody přednesli pracovníci pedagogického semináře více než 100 přednášek (tj. asi 450 hod.) a asi 60 přednášek a kulturních vystoupení osvětových, což činí také asi 100 hod.

Všichni členové pedagogického semináře spolupracují s mnoha institucemi, jako jsou katedry jiných vysokých škol, Výzkumný ústav pedagogický (odb. asist. Mojžíšek, Jůva a Stejgerle jsou členy odboru komisí), pedagogický institut (odb. asist. Stejgerle je konsultátorem dálkového studia defektologie), ústavu pro další vzdělání učitelů a výchovných pracovníků (přednášky v soustavném studiu učitelů), KNV (odb. asist. Stejgerle a Mojžíšek jsou odbornými poradci krajských školních inspektorů), MěstNV, masové organizace apod. Odb. asist. dr. Vl. Jůva měl takových funkcí 6, odb. asist. dr. Mojžíšek 7, odb. asist. dr. Monatová 3 a odb. asist. dr. Stejgerle 9.

Pracovníci pedagogického semináře také připravovali ustavení vědeckého kroužku pedagogických pracovníků.
Lubomír Mojžíšek, Ladislav Stejgerle

Výrobní praxe posluchačů filosofické fakulty v Brně. Usnesení XI. sjezdu KSČ z června 1958 a usnesení ÚV KSČ z dubna 1959 o těsném spojení školy se životem bylo podnětem k realizaci přestavby studia také na filosofické fakultě v Brně.

Usnesení ÚV KSČ z dubna 1959 pokládá za hlavní nedostatek dnešní školy její odtržení od života, neuspokojivou přípravu žáků na praktickou činnost, nedostatečné rozvíjení a prohlubování teoretických poznatků a jejich uplatňování v praxi.

Vznáší současně požadavek, aby těsné sepětí vzdělání se společenskou výrobou bylo organickou součástí celého procesu výchovy, výuky i vědecké práce vysokých škol, neboť nejlepším učitelem dorůstajících generací a všeho lidu je naše nová skutečnost, naše revoluční praxe, aktivní účast dorůstající generace na výstavbě naší společnosti.

Usnesení ÚV KSČ z dubna 1959, podobně jako usnesení XX. sjezdu KS Sovětského svazu o uskutečňování spojení vyučování se všeobecně prospěšnou prací je dalším vývojovým stupněm realizace myšlenek klasiků marxismu-leninismu o socialistické a komunistické výchově.

Spojení výrobní práce mládeže s vyučováním totiž považoval již Karel Marx za základní prostředek výchovy všestranně rozvinutých lidí. Při rozboru velkého průmyslu v Kapitálu říká, že „z továrního systému, jak můžeme v podrobnostech sledovat u Roberta Owena, vzklíčil zárodek výchovy budoucnosti, při které se u všech dětí od určitého věku bude produktivní práce spojovat s vyučováním a tělocvikem nejen jako jeden z prostředků ke zvýšení spole-